

80 let od narození prof. Jaromíra Bartoše

Jaromír Bartoš se narodil dne 28. 3. 1927 v obci Písečné. Studoval na gymnáziu v Třebíči a poté na Filozofické fakultě MU filozofii a dějepis. Stal se učitelem, ale už v r. 1950 složil rigorózní zkoušky na základě práce Noetický a axiologický systém Karla Engliša. V roce 1957 byl přijat do interní aspirantury na katedře dialektického a historického materialismu na brněnské filozofické fakultě, v r. 1960 obhájil kandidátskou práci, v roce 1962 se habilitoval (*Kategorie nahodilého v dějinách filozofického myšlení – knižně 1965*), v r. 1963 byl jmenován docentem a v r. 1968 mimořádným profesorem katedry filozofie na brněnské filozofické fakultě. V r. 1969 vznikl v Brně Kabinet pro filozofii ČSAV a J. Bartoš se stal jeho vedoucím. Když pak bylo ve změněných poměrech kabinetu vnceno zaměření na studium náboženství a ateismu, stal se vědeckým pracovníkem Filozofického ústavu ČSAV v Praze. Působil v akademických a ministerkých komisích pro filozofii, v redakční radě Filozofického časopisu a slovenské Filozofie. Před vynuceným rozpuštěním brněnské odbočky Jednoty filozofické v Brně byl jejím předsedou. Zemřel předčasně 13. 4. 1972 v Brně.

Názory Jaromíra Bartoše nebyly poplatné dobovým módám. Zaměřoval se zejména na studium filozofických kategorií, jichž se týkala i jeho druhá knižní monografie vydaná posmrtně – *Problémy kauzální metody a historický výklad pojmů* (1977). Šlo mu zejména o postížení složité struktury vztahů ve skutečnosti a pojmů, které jí mají filozoficky zachytit a interpretovat. Proto se zabýval i jejich dějinami a mj. ukazoval, jak mnohé z nich, které jsou nyní vysoce abstraktní, mají své počátky v praktickém životě lidí a v jejich potřebách. Tímto způsobem rozebíral kategorie náhody, hmoty a příčiny. Zajímalo ho jejich uplatnění nejenom ve filozofii a vědě, ale i v běžném lidském myšlení. To pak analyzoval v souvislosti s takovými kategoriemi, jako byla forma a obsah, možnost a svoboda. Problematice rozboru kategorií byla věnována značná část z dlouhé řady jeho vědeckých statí.

Vedle těchto primárně filozofických, noetických (někdy i logických) a ontologických problémů jej zajímaly i problémy pedagogické motivované historickou nebo aktuální potřebou výuky. Zde kladl důraz na srozumitelnost výkladu, ať už ústního či písemného. Jeho přednášky i statě byly ilustrací jeho výroku, že i o komplikovaných otázkách lze psát srozumitelně a že složitá a především nesrozumitelná argumentace prozrazuje, že ten, kdo vysvětluje, se sám s daným problémem dostatečně nevypořádal.

Na první pohled se mohl prof. Bartoš jevit jako velice vážný akademik. Nicméně dokázal překvapit i nečekaným, suchým humorem. Jeho odchodu litovali jeho spolupracovníci i studenti.

I. HOLZBACHOVÁ

Prof. ing. Yvonne Strecková, CSc. (1934-2006)

Paní profesorka odešla v plném pracovním nasazení loni, v lednu roku 2006. Odešla v ní nesmírně silná a všestranná osobnost, v mnohem nenahraditelná. Její energie byla nakažlivá. Necouvla před zdánlivě neřešitelnými úkoly. V dobách totality bylo jí vedené výzkumné pracoviště útočištěm pro mnoho lidí, kteří se nehodlali smířit s dusnou normalizační nehybností a myšlenkovou sterilitou. Jí vedený výzkumný ústav – humanisticky zaměřený na člověka a jeho potenciál – představoval v těchto trudných časech ostrov naděje, ostrov života, světlo, místo, které dávalo životní smysl a radost mnoha lidem. Daní za existenci takového – na svou dobu doslova avantgardního – pracoviště byla nutnost téměř každodenního, vyčerpávajícího boje profesorky Streckové s úřady o jeho další existenci.

Její pronikavá mysl, schopnost zmocnit se jádra problému a vizionářství se naplno projevíly, když se postavila za vznik zcela nové fakulty Masarykovy univerzity, fakulty Ekonomicko-správní. To byl v porevoluční době pro mnohé nepředstavitelný, nereálný a mimořádně obtížný úkol.

Z lidského hlediska byla cennou a inspirující osobností. Neznala únavu ani pohodlí, ne-

potrpěla si na přepych a okázalost, na vnější pozlátko. Dovedla obětovat osobní pohodlí i volný čas vědě a budování. Svou životní roli viděla ve službách vědy, tedy procesu neustálého, celoživotního hledání pravdy.

V roce 1993 stála u zrodu Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity. Zasloužila se především o to, aby na fakultě vedle jiných základních kateder s ekonomickým zaměřením vznikla především katedra veřejné ekonomie, kterou dlouhá léta vedla a jejíž základní výukový plán formovala. Již na počátku rozběhu fakulty se snažila o akreditaci doktorského a distančního studia. Neustále se snažila prosadit reformu veřejné správy z pozice akademického pracovníka. To se jí nakonec podařilo za vlády Miloše Zemana, když pomá-

hala rozjízďět právě reformu veřejné správy jako poradkyně ministra Václava Grulichy. Když byla reforma veřejné správy dokončena, vrátila se zpět na akademickou půdu, zpět na katedru veřejné ekonomie, ke svému vědeckému směru – veřejné ekonomii.

Mnohým z nás velmi pomohla, mnoho z nás se od ní hodně naučilo. Svým neutuchajícím optimismem, nezlomnou povahou a v dobrém slova smyslu tvrdostí zarputilostí dovedla motivovat a strhnout podřízené, spolupracovníky i studenty.

M. WILDMANNOVÁ

Redakci Universitas došlo

pokračování ze str. 71

Raport annuel. Résumé. Défenseur public des droits République tchèque 2005. Université de Masaryk, Brno, 2006

(Re/De) constructing communities. Canadian Studies in Europe. Volume 5. Masarykova univerzita v Brně, 2006

Interní hematologická klinika. Fakultní nemocnice Brno, Lékařská fakulta Masarykovy univerzity. Ročenka 2005. Masarykova univerzita v Brně, 2006

Sborník prací Filozofické fakulty BU, řada jazykovědná, A 54. Masarykova univerzita v Brně, 2006

Sborník prací Filozofické fakulty BU, řada hudebněvědná. H 38-40. Masarykova univerzita v Brně, 2006

SCO 2006. Sborník 3. ročníku konference o elektronické podpoře výuky. Editoři: Petr Sojka, Jiří Němec. Masarykova univerzita v Brně, 2006

Škorpík, Zdeněk: Borač. Geograficko-historicko-národopisný obraz obce. Masarykova univerzita v Brně, 2005

Šmajš Josef: Ohrozená kultura. Od evolučnej ontologie k ekologickej politike. PRO Banská Bystrica 2006

Teorie a empirie. Bichla pro Krčmové.

K vydání připravili: Tomáš Voskovec, Ondřej Šefčík, Radim Sova. Masarykova univerzita v Brně, 2006

Vademekum. Graeco-latinum Brunense. Sborník vydán u příležitosti konference Staré indoevropské jazyky. Masarykova univerzita v Brně, 2006

Velká francouzská revoluce ve vztahu k vědě, pedagogice, náboženství a kultuře. Editor: Jiří Mihola. Masarykova univerzita v Brně, 2005

Výchova ke zdraví I. Sborník prací učitelů a studentů katedry rodinné výchovy ke zdraví PdF MU v Brně. Editoři: Marie Havelková, Romana Ferbarová. Masarykova univerzita v Brně, 2005

Výuka ekonomických předmětů na Právnických fakultách. Sborník z konference. Masarykova univerzita v Brně, 2006

Výroční zpráva o činnosti 2005. Masarykova univerzita v Brně 2006

Z dějin visehradského prostoru. Richardu Pražákovi k pětasedmdesátinám. Editoři: Vladimír Honec a Radomír Vlček. Masarykova univerzita v Brně, 2006